

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

WILFRED OWEN

Savaş Şiirleri

TÜRKÇESİ TAMER GÜLBK

Sitting between two crutches, in the park,
He shivered in his scanty suit of grey.
Armless, & stumps short at elbows. ↑
Thro

boys rang saddening like a
play + pleasure after days
Till gathering sleep had mothered

F used to see

EDEBİYAT

VakıfBank Kùltür Yayınları: 0061
Edebiyat: 019

SAVAŞ ŞİİRLERİ
WILFRED OWEN

Özgün adı
War Poems
Türkçesi
Tamer Gülbek

Genel Yayın Yönetmeni
Dr. Hüseyin Yorulmaz

Yayın Müdürü
Dr. Hasan Aksakal

Tasarım ve Yayın Kimliği
Bülent Erkmen

Kapak Görseli ve Sayfa Uygulama
Faruk Özcan

Kitap Editörü
Mutlu Dursun

Son Okuma
Dr. Erdem İlgi Akter

VakıfBank Kùltür Yayınları
Büyükdere Caddesi
No: 97 – Kat 4
Şişli 34394 İstanbul
Telefon: 0 212 354 5730
www.vbky.com.tr – info@vbky.com.tr
Sertifika No: 40141

© Vakıf Pazarlama San. ve Tic. A.Ş., 2020

ISBN 978-605-7947-67-3

Kitabın Türkçe yayın hakları VakıfBank Kùltür Yayınları na aittir. Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak sınırlı alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir elektronik veya mekanik araçla çoğaltılamaz. Eser sahiplerinin manevi ve mali hakları saklıdır.

Baskı
Ofset Yapımevi
Şair Sokak No: 4, Çağlayan Mahallesi,
34403 Kağıthane, İstanbul
Telefon: 0 212 295 86 01
Sertifika No: 45354

1. Baskı: Eylül 2020

SAVAŞ ŞİİRLERİ

WILFRED OWEN

TÜRKÇESİ

TAMER GÜLBK

WILFRED OWEN

18 Mart 1893'te doğan İngiliz öğretmen, asker ve şair Wilfred Owen, Birinci Dünya Savaşının en önemli seslerinden biri olarak kabul edilir. Batı Cephesinde yaşanan çarpışmaları insan odaklı bir bakışla dile getiren şiirler yazdığı savaşta, 4 Kasım 1918'de, Ors'daki Sambre-Oise kanalını geçmek için yapılan muharebede vurularak öldürülmüştür. Ölümünün ardından kendisi hakkında yazılan eserler aracılığıyla geniş çevrelerce tanınip okunmaya başlayan Owen, 20. yüzyıl İngiliz şiirinin en saygın isimlerinden biri olarak kabul görmüş ve Birinci Dünya Savaşının yüzüncü yıldönümünde edebiyat çevrelerinde bir dizi etkinlikle anılmıştır.

TAMER GÜLBEK

1965 yılında Ankara'da doğdu. Boğaziçi Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümünden 1988'de mezun oldu. O günden bu yana İngilizce öğretmenliği yapıyor. İlk şiiri 1998'de *Varlık*'ta yayınlandı. Şiirleri ve şiir üzerine yazılarıyla, *Kitap-lık*, *Ludingirra*, *Virgül* gibi çeşitli dergilerde yer aldı. Ayrıca, başta *Ç.N. (Çevirmenin Notu)* olmak üzere, çeşitli edebiyat dergilerinde şiir çevirileri yayınlandı. *Tayvan'dan Sesler* ve *Çagdaş Hong Kong Şiiri* gibi bazı antolojilerde şiir çevirileriyle yer aldı. Gülbek'in şiir kitapları şunlardır: *Zefiran* (2008), *Suda Tuhaf Hareketler* (2009), *Güven Park* (2010), *Yabancı Dil* (2013) ve *Tümünü Görüntüle* (2018). Ayrıca eleştiri ve denemelerinden oluşan bir kitabı daha vardır: *Şiirle Tutulan* (2010). Tamer Gülbek'in VakıfBank Kültür Yayınları'ndan çıkan iki önemli şiir çevirisi bulunmaktadır: Alfred Lord Tennyson'dan *Enoch Arden* (2018) ve Henry W. Longfellow'dan *Kölelik Şiirleri* (2020).

İÇİNDEKİLER

Wilfred Owen
008

Şair Owen
010

Giriş
013

Önsöz
017

Tuhaf Karşılaşma
021

Daha Büyük Bir Aşk
027

Apologia pro Poemate Meo
031

Gösteri
037

Akıl Hastaları
043

Yaşlı ve Genç Adamlar
Meseli
047

Silahlar ve Çocuk
049

Kader Mahkûmu
Gençlik Marşı
051

Uğurlama
053

Hissizlik
057

Dulce Et Decorum Est
069

Nöbetçi
073

Tükenmişlik
077

Maruz Kalınan
081

Bahar Taarruzu
089

İhtimaller
095

S.I.W.
097

Yerde
109

Boşuna
101

Kederden Çıldırın
117

Gülümse, Gülümse,
Gülümse
103

Malul
123

Bilinç
107

WILFRED OWEN

WILFRED OWEN (1893-1918)¹

Galler sınırındaki Oswestry'de dünyaya gelen, Birkenhead ve Shrewsbury'de büyüyen Wilfred Owen (1893-1918) Birinci Dünya Savaşının en önemli seslerinden biri olarak kabul edilir. Öldüğü zaman neredeyse hiç tanınmıyordu; yaşadığı süre zarfında yalnızca dört şiiri yayınlanmıştı. Owen küçük yaşlarda şair olma hevesiyle şiir denemelerine başlamıştı. 1913-1915 arasında, Fransa'da Bordeaux ve Bagnères-de-Bigorre'da öğretmenlik yaparken, daha sonra şiirinin ayırt edici özelliği haline gelen uyak biçimleri üzerinde çalıştı; bununla birlikte gerçek sesini 1917 yazından sonra buldu.

Owen 1915'te İngiliz Ordusuna kaydoldu. 1917'de Ocak-Nisan arası Serre'de ve St. Quentin'de yaptığı faal görevin yol açtığı ruhsal çöküntüden dolayı İngiltere'ye geri döndü. Edinburgh'daki Craiglockhart Savaş Hastanesinde tedavi görürken, edebi idollerinden biri olan Siegfried Sassoon'la tanıştı. Sassoon ona, savaş deneyimlerini şiire dönüştürme konusunda yol gösterip cesaret verdi.

Owen bir yıldan fazla bir zaman sonra Batı Cephesine döndüğünde, Ekim 1918'de Joncourt'taki Hindenburg Hat-

1. <http://www.wilfredowen.org.uk>

tının geçilmesinde yer aldı ve bu harekâtta cesaretinden ve liderliğinden ötürü Askerî Haç nişanıyla ödüllendirildi. 4 Kasım 1918'de, Ors'daki Sambre-Oise kanalını geçmek için yapılan muharebede vurularak öldürüldü.

Bugün en çok tanınan şiirlerinin neredeyse hepsi, Ağustos 1917 ile Eylül 1918 arasındaki coşkulu üretkenlik döneminde ortaya çıktı. Eve gönderdiği mektuplarda da açıkça ifade ettiği gibi, bütün gayreti, emir-komutası altında olanlar adına, savaşın yarattığı acıma hissini ifşa etmektir. Onun kasvetli gerçekçiliği, enerjisi ve kızgınlığı, şefkati ve şiirdeki teknik becerisi birçok eserinde açıkça görülür. "Perdelerinin inişi olacak her yavaş günbatımı" ve "O eski yalan: Dulce et decorum est..." gibi bazı dizeleri ve deyişleri hâlen alıntılanmaya devam ediyor.

Wilfred Owen'ın ünü günden güne büyüdü. Bunda, Edmund Blunden'ın 1931'de yayınlanan biyografik incelemesi –ve onun tekrar basımları– kadar, C. Day Lewis, Jon Stallworthy, Dominic Hibberd gibi isimlerin yazdığı biyografiler ve edebi çözümlemeler de etkili oldu. Çağdaş akademi dünyası, Owen'ın eserlerini 1914-1918 arası savaş döneminde yazılmış en önemli şiirler olarak görmekte ve onun sonraki kuşak şairler ve okuyucular üzerindeki etkisini teslim etmektedir. Benjamin Britten'ın 1961'de yayınlanan *War Requiem* kitabında Owen'ın bazı şiirlerine yer verilmiştir.

Wilfred Owen 1917'nin Ağustos ayında Siegfried Sassoon'la tanışmamış olsaydı, bugün çok meşhur olan savaş şiirlerini yazmamış olurdu. O güne dek, İngiliz halkının büyük çoğunluğu gibi, o da savaşın haklı bir nedene dayandığını düşünüyordu. Oysa daha önce Bertrand Russell gibi pasifistlerle görüşmüş olan Sassoon olayları daha farklı görüyordu: O, politikacıların amaçlarını gizlice değiştirmiş olduklarını ve artık başlangıçtaki gibi Belçika'yı işgalden kurtarma mücadelesi vermek yerine, sömürgeler ele geçirmekle ve ticaretle ilgilendiklerini düşünüyordu. Bu nedenle Sassoon toplumun vicdanına seslenen çok öfkeli şiirler yazarak kamuoyuna barış görüşmelerinin ivedilikle başlaması gerektiği fikrini aşılama çalışıyordu. Sassoon hem savaşın amaçları konusunda hem de Almanların 1917'de görüşmelere razı olacakları konusunda yanılmış olabilir, ancak yeni arkadaşını ikna etmeyi başarmıştı.

Owen altı yıldır şiir yazmaktaydı ve ahenk öğelerini belli bir ustalıkla kullanmayı öğrenmişti, fakat Sassoon'la tanışana kadar kendisini adayacağı bir konusu olmamıştı.

1. <http://www.wilfredowen.org.uk>

Wordsworth gibi, şiirin 'sükûnet içinde hatırlanan duygular'dan kaynaklandığına inanan Owen, 1917'nin başında cephede ya da cephe yakınında yaşadığı ve hafızasında yer eden deneyimleri kâğıda dökmeye başladı. Sassoon'un etkisinin görüldüğü ilk şiiri, 'Tükenmişlik' şiirinin Ağustos'ta yazılmış ilk versiyonudur; bunu Eylülde yazılan 'Kader Mahkûmu Gençlik Marşı' ve Ekimin başında yazılan 'Dulce et Decorum Est' ve 'Malul' izlemiştir. Çok etkili bir şiir olsa da, 'Dulce et Decorum Est', 1918'de yazdığı en başarılı şiirlerine göre nispeten ham bir eserdir: Owen'ın yeteneği sıradışı bir süratle gelişmiştir.

Kasım 1917'den itibaren Owen kendisine başka modeller buldu. Robert Graves, Owen'ın 'savaşlar-üstü bir meram' sahibi olması gerektiği konusunda kendisine ısrar etti. Bu tavsiye, muharebenin 'sevincini' kabul edip acımasız sivilleri suçlayan 'Apologia pro Poemate Meo' şiirinin ortaya çıkmasında etkili olmuştur. Protesto yeterli değildi: Artık üstün değer 'savaşın doğurduğu acıma hissi' idi – Shelley'nin dediği gibi, insanların başkalarının dertlerini anlaması ancak acıma hissiyle mümkündü. 21 Mart 1918'deki büyük Alman taarruzu, Almanya'nın hâlâ askerî zafer peşinde koştüğünü gösterdi; Owen'ın buna tepkisi, 'Boşuna', 'Uğurlama' ve 'Akıl Hastaları' başta olmak üzere, o güne kadarki en büyük şiirlerini yazmak oldu. Bir askerin öldürdüğü adamla karşılaşmasını ve geç de olsa artık 'dost'u olan 'düşman'ının ağzından bu gerçeği öğrenmesini anlatan 'Tuhaf Karşılaşma,' savaş şiirleri içinde belki de en özgün konuya sahip olandır. Birçokları tarafından Owen'ın

en başarılı şiiri sayılan 'Bahar Taarruzu,' yazın yazılmaya başlanmış ve muhtemelen Ekim başında cephede tamamlanmıştır; Owen'ın yazdığı son dizeler olan bu şiirin son dizelerinin, Hindenburg Hattında öldürülen ve yaralanan onlarca insanı gördükten ve onlara yardım etmeye çalıştıktan sonra şiire eklenmiş olma olasılığı yüksektir.

Owen, ben dahil, birçok insanın hayranlığını kazanmış kendine has bir şairdir: Onunla ilgili üç kitap [*Wilfred Owen: A New Biography* (2002), *Wilfred Owen* (1992), *The Last Year* (1992)] ve bir de edebi inceleme yazısı [*Owen the Poet* (1986)] yazmış bulunuyorum. O, hiç kuşkusuz, Birinci Dünya Savaşının en büyük şairidir, ancak alışıldık 'savaş şairi' tanımından uzaktır. 1917'de Sassoon'la birlikte savaş karşıtı olan bir tek o vardı, sonra 1918'de Owen benzersiz şiirler yazarak ve kendisine özgün bir konum hazırlayarak daha da ileri gitmiştir.

Dominic Hibberd,
Wilfred Owen Derneği Başkan Yardımcısı

GİRİŞ

Böyle bir giriş yazarken yapılması gereken az ve öz yazmaktır. Bu kitapta yazılan şiirlerin ne benden ne de bir başkasından gelecek övgülere ihtiyacı var. Şair bize kendi tamamlanmamış ama etkileyici Önsöz'ünü bırakmıştır. Bu önsöz ve şiirleri, arkasına piyade askeri olarak tecrübesinin desteğini ve üslubundaki asaleti ve özgünlüğü de alarak, onu bize anlatmaya yeter. Wilfred Owen'ın en güçlü yanları şiirlerinde yaşamaya devam ediyor; onun kişiliğiyle ilgili her tür yüzeysel izlenim, konuşmalarına, davranışlarına ve görünüşüne dair her tür kayıt, alâkasız ve uygunsuz olacaktır. Böyle bilgi kırıntıları talep eden meraklıların, onun eserlerindeki zenginliği takdir etmesi zordur.

Şiirsel ahenk öğeleriyle yaptığı farklı çalışmalar (ki 'Tuhaf Karşılaşma' bunun en iyi örneğidir), profesyonel şiir eleştirmenlerinin konusudur; onların da büyük çoğunluğu bu teknik ayrıntılarla uğraşırken, onun 'Apologia pro Poemate Meo' ve 'Daha Büyük Bir Aşk' gibi şiirlerinin son dizelerinde kendi iç dünyasındaki derin insaniyeti nasıl açığa vurduğunu kaçırmazlar.

Onun savaş edebiyatına olan katkısı, benim gibi ona hem şair olarak hayranlık duyan hem de bir dost olarak de-

ğer verenlerin değerdendirebileceğı bir konu değil. Savaşla ilgili görüşleri kendi görüşlerimle o kadar birebir örtüşüyor ki, onun şiirini eleştirel tarafsızlıkla değerdendirmem imkânsız. Benim yapabileceğim yegâne şey, onun ne denli bozulmamış bir zihne sahip olduğunu doğrulamak olur. O, birçok savaş şairinin aksine, hiçbir zaman şiirlerini kişisel bir etki yaratmak için yazmamıştır. Kendisine değil, başkalarına acıma hissiyle yaklaşmıştır. Yaşamının son senesinde, ne anlatması gerektiğine dair net bir vizyon geliştirmiştir; işte bu şiirleri şimdi onun gerçek ve muhteşem vasiyeti olarak yaşamaya devam etmektedir.

Wilfred Owen 18 Mart 1893'te Oswestry'de doğmuştur. Birkenhead Enstitüsünde eğitim görmüş ve 1910'da Londra Üniversitesine girmiştir. 1913'te Bordeaux yakınlarında özel öğretmenliğe başlamış ve 1915'e kadar orada kalmıştır. Bu süre zarfında, tanınmış Fransız şair Laurent Tailhade ile ahbaplık kurmuş, ona ilk şiirlerini göstermiş ve onun tarafından yüreklendirilmiştir. Sağlık durumu çok iyi olmasa da, 1915'te Artists' Rifles Subay Eğitim Birliğine katılmış, oradan Manchester Alayına gönderilmiş ve aynı alayın 2. Taburuyla Aralık 1916'dan Haziran 1917'ye kadar Fransa'da görev yapmış ve o tarihte çürüğe ayrılarak eve gönderilmiştir. On dört ay sonra Batı Cephesine geri dönmüş ve aynı taburda bu kez Bölük Komutanı olarak görev yapmıştır.

Katıldığı çetin muharebelerde gösterdiği kahramanlıktan dolayı 1 Ekimde Askerî Haç nişanıyla taltif edilmiştir. 4 Kasım 1918'de, askerleriyle beraber Sabre Kanalını geçmeye çalışırken öldürülmüştür.

Ölümünden bir ay önce annesine şunları yazmıştır:
“Sinirlerim gayet iyi durumda. Bu çocuklara yardımcı
olmak için yeniden buradayım; öncelikle bir subay olarak
onlara önderlik ederek, sonraysa onların dertlerini dile
getirecek bir savunma vekili gözüyle onları izleyerek.”

Mezar yazıtı da kendi sözlerinden olsun:

“Cesurdum ben ve gizem doluydum;

Bilgelik de bendeydi, hüner de.”

Siegfried Sassoon

PREFACE¹

This book is not about heroes. English Poetry is not
yet fit to speak
of them. Nor is it about deeds or lands, nor anything
about glory, honour,
dominion or power,

except War.

Above all, this book is not concerned with Poetry.

The subject of it is War, and the pity of War.

The Poetry is in the pity.

Yet these elegies are not to this generation,

This is in no sense consolatory.

1. This preface was found, in an unfinished condition, among Wilfred Owen's papers.

ÖNSÖZ¹

Bu kitap kahramanlar hakkında değildir. İngiliz Şiiri henüz onlardan bahsetmeye hazır değil. Ne eylemler ve ülkeler hakkında ne de zafer, şeref, egemenlik ya da güç hakkındadır,

yalnızca Savaş hakkındadır.

Her şeyden önce, bu kitabın Şiirle bir ilgisi yoktur. Onun konusu Savaş ve Savaşın doğurduğu acıma hissidir. Şiir de bu acıma hissinde yatar. Bununla birlikte, bu ağıtlar bu nesil için yazılmamıştır, Böylesi hiçbir biçimde teselli veremezdi.

1. Bu önsöz Wilfred Owen'ın kâğıtları arasında yarım kalmış hâlde bulunmuştur.

They may be to the next.
All the poet can do to-day is to warn.
That is why the true Poets must be truthful.
If I thought the letter of this book would last,
I might have used proper names; but if the spirit of it
survives Prussia,—
my ambition and those names will be content; for
they will have
achieved themselves fresher fields than Flanders.

Bir sonraki nesil için yazılmış olabilirler.
Şairin bugün yapabileceği tek şey uyarmaktır.
Bu nedenle bütün gerçek şairler dürüst olmak zorundadır.
Bu kitabın geleceğe kalacağına inansaydım,
özel isimler kullanabilirdim; ancak anlamı ve ruhu
Prusya'dan uzun yaşarsa,—
benim arzum ve bu özel isimler tatmin olacak; çünkü
kendilerine
Flandre'den daha yeşil araziler bulmuş olacak.

STRANGE MEETING

It seemed that out of the battle I escaped
Down some profound dull tunnel, long since scooped
Through granites which titanic wars had groined.

Yet also there encumbered sleepers groaned,
Too fast in thought or death to be bestirred.
Then, as I probed them, one sprang up, and stared
With piteous recognition in fixed eyes,
Lifting distressful hands as if to bless.
And by his smile, I knew that sullen hall;
By his dead smile I knew we stood in Hell.

TUHAF KARŞILAŞMA

Muharebeden derin ve kasvetli bir tünel
Yoluyla kaçmıştım sanki, büyük savaşların
Birleştirdiği granitlere uzun zaman önce oyulan.

Ancak, inleyerek uyuyanlar yolumu kesti orada da,
Kıpırdamayacak kadar hızlı düşünen ve ölenler.
Sonra, ben aralarında gezinirken, biri ayağa fırladı
Ve donuk gözlerindeki acı teşhisle gözlerime baktı,
Çaresiz ellerini kutsar gibi kaldırarak.
Onun gülüşüyle tanıdım bu kasvetli salonu;
Ölü gülüşüyle anladım Cehennemde olduğumu.

With a thousand fears that vision's face was grained;
Yet no blood reached there from the upper ground,
And no guns thumped, or down the flues made
moan.

"Strange, friend," I said, "Here is no cause to
mourn."

"None," said the other, "Save the undone years,
The hopelessness. Whatever hope is yours,
Was my life also; I went hunting wild
After the wildest beauty in the world,
Which lies not calm in eyes, or braided hair,
But mocks the steady running of the hour,
And if it grieves, grieves richlier than here.
For by my glee might many men have laughed,
And of my weeping something has been left,
Which must die now. I mean the truth untold,
The pity of war, the pity war distilled.
Now men will go content with what we spoiled.
Or, discontent, boil bloody, and be spilled.
They will be swift with swiftness of the tigress,
None will break ranks, though nations trek from progress.

Binlerce korkuyla örölmüştü bu hayalin yüzü;
Yine de yeryüzünden sızmamıştı oraya kan,
Dövmemişti onu silahlar, inmemişti borulardan fer-
yat-figan.

Dedim ki “İlginçtir, dostum. Burada kederlenecek bir
şey yok.”

“Hiçbir şey yok,” dedi, “Yaşanmamış yıllardan
Ve ümitsizlikten başka. Senin ümidin olan şey
Benim de hayatımdı; gözlerde ya da
Örgülü saçlarda barınmayan en vahşi
Güzelliğinin peşinden gittim dünyanın,
Zamanın muntazam geçişiyle alay eden,
Ve üzülünce buradan daha dolu dolu üzülen.
Birçok insan gülmüştür belki benim sevincimle
Ve bir şey arta kalmıştır ağlamamdan belki
Artık ölmesi gereken. Söylenmemiş gerçekten
Bahsediyorum, acısından savaşın, damıtılmış acıdan.
Artık insanlar hoşnut kalacaklar bizim ettiğimizden.
Ya da aksine, kabaracak ve taşacaklar sıcak kan gibi.
Hareket edecekler dişi kaplan çevikliğiyle,
Uluslar dönse de yolundan, safları bozmayacak onlar.

Courage was mine, and I had mystery;
Wisdom was mine, and I had mastery;
To miss the march of this retreating world
Into vain citadels that are not walled.
Then, when much blood had clogged their chariot-wheels
I would go up and wash them from sweet wells,
Even with truths that lie too deep for taint.
I would have poured my spirit without stint
But not through wounds; not on the cess of war.
Foreheads of men have bled where no wounds were.

I am the enemy you killed, my friend.
I knew you in this dark; for so you frowned
Yesterday through me as you jabbed and killed.
I parried; but my hands were loath and cold.
Let us sleep now

Cesurdum ben ve gizem doluydum;
Bilgelik de bendeydi, hüner de;
Uygun adım geriye çekilişini kaçırdım
Dünyanın, duvarsız ve yararsız kalelere.
Savaş arabaları saplandığında pıhtılaşan kana
Yıkardım tekerlerini kuyulardan çektiğim sularla
Ve hatta çok derinlerde yatan lekesiz doğrularla.
Durmaksızın dökerdim ruhumu dışa
Yaralarımın olmasa da; olmasa da savaşın bahtına.
Adamların alınları kanıyordu olmayan yaralarından.

Ben senin öldürdüğün düşmanım, dostum.
Bu karanlıkta tanıdım seni; dün de böyle
Çatıktı kaşların çünkü süngülediğinde beni.
Savuşturdum; ancak isteksiz ve soğuktu ellerim.
Uyuyabiliriz şimdi..."

GREATER LOVE

Red lips are not so red
As the stained stones kissed by the English dead.
Kindness of wooed and wooer
Seems shame to their love pure.
O Love, your eyes lose lure
When I behold eyes blinded in my stead!

Your slender attitude
Trembles not exquisite like limbs knife-skewed,
Rolling and rolling there
Where God seems not to care;
Till the fierce Love they bear
Cramps them in death's extreme decrepitude.

DAHA BÜYÜK BİR AŞK

Ölü İngilizlerin öptüğü lekeli taşlar kadar
Kırmızı değil kırmızı dudaklar.
Âşıkla maşuk arasındaki muhabbet
Saf aşklarına saygısızlık sanki o ölülerin.
Ah Aşk, gözlerin yitiriyor cazibesini
Körleşmiş gözleri gördüğümde ben!

Narin duruşun senin,
Bıçakla oyulan ve Tanrı'nın umursamadığı yerlerde
Yuvarlanıp duran uzuvlar kadar
Güzel sallanmıyor;
Ta ki taşıdıkları vahşi Aşk
Dondurana dek onları ölümün son dermansızlığında.

Your voice sings not so soft,—
Though even as wind murmuring through rafters loft,—
Your dear voice is not dear,
Gentle, and evening clear,
As theirs whom none now hear,
Now earth has stopped their piteous mouths that
coughed.

Heart, you were never hot,
Nor large, nor full like hearts made great with shot;
And though your hand be pale,
Paler are all which trail
Your cross through flame and hail:
Weep, you may weep, for you may touch them not.

Sesin o kadar tatlı değil şarkı sylerken,—
Çatı katında mırıldanan rzgâr gibi olsa bile,—
Ne onların artık duyulmayan sesleri kadar
Samimi senin sesin ne de yumuşak
Ve gece kadar berrak,
Kapadı artık onların ksren acılı ağızlarını top-
rak.

Hiçbir zaman ateşli olmadın, kalbim,
Geniş de olmadın vurularak byyen kalpler gibi;
Ve solgun olsa da elin senin,
Elleri daha solgundu
Senin çarmıhını sıcak soğuk demeden izleyenlerin:
Ağla şimdi ağlayabildiğince, dokunamazsın artık onlara.

APOLOGIA PRO POEMATE MEO

I, too, saw God through mud—
The mud that cracked on cheeks when wretches
smiled.

War brought more glory to their eyes than blood,
And gave their laughs more glee than shakes a child.

Merry it was to laugh there—
Where death becomes absurd and life absurder.
For power was on us as we slashed bones bare
Not to feel sickness or remorse of murder.

I, too, have dropped off fear—
Behind the barrage, dead as my platoon,
And sailed my spirit surging, light and clear,
Past the entanglement where hopes lay strewn;

APOLOGIA PRO POEMATE MEO¹

Ben de gördüm çamurun içinde Tanrı'yı—
Garibanlar güldüğünde yanaklarında çatlayan çamu-
run içinde.

Savaş gözlerine kandan fazla zafer getirmişti,
Ve gülüşlerine bir çocuktan fazla neşe vermişti.

Şenlikliydi gülmek orada—
Ölümün saçma, yaşamın daha saçma olduğu o yerde.
Çünkü bıçağı dayadığımızda kemiğe güç bizdeydi
Rahatsızlık ya da pişmanlık duymamak için cinayetten.

Korkuyu atmıştım ben de—
Yaylım ateşinin ardında, müfrezem gibi ölü,
Yüzdü ruhum dalga dalga, hafif ve berrak,
Aştı ümitlerin dağıldığı engelleri;

1. "Şiirimin Savunması Olarak" anlamına gelen Latince sözler. Owen'ın bu şiiri, Robert Graves'den aldığı ve daha neşeli ve iyimser şeyler yazmasını öneren mektuba cevaben yazdığı söylenir —çn.

And witnessed exultation—
Faces that used to curse me, scowl for scowl,
Shine and lift up with passion of oblation,
Seraphic for an hour; though they were foul.

I have made fellowships—
Untold of happy lovers in old song.
For love is not the binding of fair lips
With the soft silk of eyes that look and long,

By joy, whose ribbon slips,—
But wound with war's hard wire whose stakes are
strong;
Bound with the bandage of the arm that drips;
Knit in the welding of the rifle-thong.

Ve buluştu sevinçle—

Bana küfreden yüzler kaşlarını çatarak
Parlıyor ve yükseliyorlar âyin coşkusuyla,
Melekler gibi bir süre; günahkâr olsalar da aslında.

Arkadaşlarım oldu benim—

Eski şarkıdaki mutlu âşıklardan habersiz.
Çünkü aşk bağlanması değildir güzel dudakların
Bakan ve hasret çeken gözlerin yumuşak ipeğine,

Neşeyle, bağı çözülür onun,—

Fakat bağlanmasıdır savaşın sağlam kazıklı
telleriyle;

Sarılmasıdır koldaki sızdıran sargıyla;
Örülmesidir tüfek kayışındaki lehimle.

I have perceived much beauty
In the hoarse oaths that kept our courage straight;
Heard music in the silentness of duty;
Found peace where shell-storms spouted reddest spate.

Nevertheless, except you share
With them in hell the sorrowful dark of hell,
Whose world is but the trembling of a flare,
And heaven but as the highway for a shell,

You shall not hear their mirth:
You shall not come to think them well content
By any jest of mine. These men are worth
Your tears: You are not worth their merriment.

November 1917.

Daha çok g zellik buldum ben
Cesaretimizi diri tutan atal sesli yeminlerde;
N betin sessizliğindeki m ziği duydum;
Kırmızı seller akıtan topu ateşinde huzuru buldum.

Yine de, cehennemın elem dolu
Karanlığını cehennemde paylaşmadıka onlarla,
Ki titrek bir işaret fişeidir d nyaları,
Ve cennet bir top mermisi yoludur onlara,

Duyamazsın onların sevinlerini:
Benim hibir latifem sana anlatamaz
Onların memnuniyetini. Bu adamlar g zyaşlarına
Layıktır senin: Sen layık değilsin onların sevinlerine.

Kasım 1917.

THE SHOW

My soul looked down from a vague height with Death,
As unremembering how I rose or why,
And saw a sad land, weak with sweats of dearth,
Gray, cratered like the moon with hollow woe,
And fitted with great pocks and scabs of plaques.

Across its beard, that horror of harsh wire,
There moved thin caterpillars, slowly uncoiled.
It seemed they pushed themselves to be as plugs
Of ditches, where they writhed and shrivelled, killed.

GÖSTERİ

Bulanık bir tepeden aşağı baktı ruhum Ölümle,
Nasıl ve neden oraya çıktığını hatırlamadan,
Mahzun bir toprak gördü, zayıf düşmüş yokluktan,
Boz, derin bir kederle çukurlaşmış ay yüzeyi gibi,
Veba kabarcıklarıyla ve yara kabuklarıyla bezeli.

Sakalının içinde, o haşin tellerin dehşeti,
Zayıf tırtıllar oynuyordu, yavaşça çözülen.
Hendeklere tıkaç olmaya çalışıyorlardı sanki,
İçinde kıvranıp büzüştükleri ve öldükleri.

By them had slimy paths been trailed and scraped
Round myriad warts that might be little hills.

From gloom's last dregs these long-strung creatures
crept,
And vanished out of dawn down hidden holes.

(And smell came up from those foul openings
As out of mouths, or deep wounds deepening.)

On dithering feet upgathered, more and more,
Brown strings towards strings of gray, with bristling
spines,
All migrants from green fields, intent on mire.

Balçıklı patikalara sürtünüp iz bırakıyorlardı
Küçük tepelere benzeyen binlerce sığilin etrafında.

Kasvetin tortusunda süründü bu ince-uzun yara-
tıklar,
Ve şafakla gözden kayboldular gizli deliklerden inerek.

(Ve kokular yükseldi bu berbat deliklerden
Ağızlardan ya da derin yaralardan yükselir gibi.)

Titreyen ayaklarının üstüne kalktılar birbiri ardına,
Kahverengi saflar gri saflara karşı,¹ doğrulan
sırtlarıyla,
Yeşil çayırlardan geliyorlardı, çamuru arzulayarak.

1. Burada, üniforma renklerine göndermeyle, "kahverengi saflar" İngiliz askerlerini, "gri saflar" ise Alman askerlerini temsil ediyor -çn.

Those that were gray, of more abundant spawns,
Ramped on the rest and ate them and were eaten.

I saw their bitten backs curve, loop, and straighten,
I watched those agonies curl, lift, and flatten.

Whereat, in terror what that sight might mean,
I reeled and shivered earthward like a feather.

And Death fell with me, like a deepening moan.
And He, picking a manner of worm, which half had hid
Its bruises in the earth, but crawled no further,
Showed me its feet, the feet of many men,
And the fresh-severed head of it, my head.

Çekirge sürüsü gibi kalabalık olan griler,
Saldırıp diğerlerine, yediler onları; yenildiler de.

Isırılan sırtlarının kıvrandığını ve düzleştiğini gördüm,
Oradaki ıstırabın kıvranışını ve düzleşmesini seyrettim.

Bu manzaranın yarattığı korkuyla
Yalpaladım ve titredim yere düşen bir tüy gibi.

Ölüm de düştü benle beraber, derin bir inleme gibi.
Ve yarısı yaralarını yerin altında saklayan bir kurtçuk
Şeklini alarak ayaklarını gösterdi bana,
Sayısız insan ayaklarıydı bunlar, ve gösterdi
Yeni kesilmiş başını da, ki benim başımdı o da.

MENTAL CASES

Who are these? Why sit they here in twilight?
Wherefore rock they, purgatorial shadows,
Drooping tongues from jaws that slob their relish,
Baring teeth that leer like skulls' tongues wicked?

Stroke on stroke of pain,— but what slow panic,
Gouged these chasms round their fretted sockets?
Ever from their hair and through their hand palms
Misery swelters. Surely we have perished
Sleeping, and walk hell; but who these hellish?

—These are men whose minds the Dead have ravished.
Memory fingers in their hair of murders,
Multitudinous murders they once witnessed.
Wading sloughs of flesh these helpless wander,
Treading blood from lungs that had loved laughter.
Always they must see these things and hear them,
Batter of guns and shatter of flying muscles,
Carnage incomparable and human squander
Rucked too thick for these men's extrication.

AKIL HASTALARI

Kim bunlar? Neden burada oturuyorlar alacakaranlıkta?
Neden sallanıyorlar, acıyla arınan gölgeler,
Ağızlarının tadını bozan dilleri sarkmış çenelerinden,
Kafataslarının dilleri gibi kötü bakan dişlerini ortaya
çıkaran?

Vur acının vuruşuna,— fakat hangi yavaş panik,
Yıpranmış oyuklarının etrafına oydu bu boşlukları?
Terleyen saçlarından ve avuç içlerinden sürekli
Sefalet akar. Zail oldu uykumuz cehennemde gezer,
Ama kimdir bu cehennemlikler?

—Akıllarının ırzına Ölüler geçmiştir bu adamların.
Dokunur hafıza her teli bir cinayet olan saçlarına,
Bir zamanlar tanık oldukları sayısız cinayete.
Bedenin bataklığına bata çıka ilerler bu çaresizler,
Basarak kanına eskiden kahkaha seven ciğerlerin.
Mecburen görür ve duyarlar bunları sürekli,
Patlayışını topların ve paramparça oluşunu kasların,
Görülmemiş kıyım ve insan israfı fazla derinden
Örselenmiştir bu adamların kurtuluşu için.

Therefore still their eyeballs shrink tormented
Back into their brains, because on their sense
Sunlight seems a blood-smear; night comes blood-black;
Dawn breaks open like a wound that bleeds afresh
—Thus their heads wear this hilarious, hideous,
Awful falseness of set-smiling corpses.
—Thus their hands are plucking at each other;
Picking at the rope-knouts of their scourging;
Snatching after us who smote them, brother,
Pawing us who dealt them war and madness.

Bu yüzden gözleri hâlâ acıyla çekilip
Batmaktadır beyinlerine, çünkü onların algısında
Kan lekesidir gün ışığı; kan-karasıdır gece;
Şafak tekrar kanayan bir yara gibi söker
—Bu nedenle yüzlerinde taşırlar bu gülünç, iğrenç,
Berbat sahteliğini hazır-sırıtışlı cesetlerin.
—Bu nedenle elleri çekiştirir birbirlerini;
Kusur bularak birbirlerinin kırbaçlanışında;
Peşimizden koşarak, vurduğumuz için onlara, kardeşim,
Pençeleyerek bizi savaş ve delilik dağıttığımız için.

PARABLE OF THE OLD MEN AND THE YOUNG

So Abram rose, and clave the wood, and went,
And took the fire with him, and a knife.
And as they sojourned both of them together,
Isaac the first-born spake and said, My Father,
Behold the preparations, fire and iron,
But where the lamb for this burnt-offering?
Then Abram bound the youth with belts and straps,
And builded parapets and trenches there,
And stretched forth the knife to slay his son.
When lo! an angel called him out of heaven,
Saying, Lay not thy hand upon the lad,
Neither do anything to him. Behold,
A ram, caught in a thicket by its horns;
Offer the Ram of Pride instead of him.
But the old man would not so, but slew his son...

YAŞLI VE GENÇ ADAMLAR MESELİ

Ve İbrahim doğruldu, odunu kesti ve gitti,
Yanına ateşi aldı giderken, bir de bıçağı.
Ve ikisi beraber konakladıklarında,
Oğul İshak konuştu ve Baba, dedi,
Baktım da hazırlıklara, ateş ve demir,
Peki bu pişirilecek adaklık kuzu nerede?
Bunun üzerine İbrahim genci bağladı kayışlarla,
Sonra çukur ve hendekler kazdı oraya,
Ve uzattı bıçağını öldürmek için oğlunu.
Sonra birden, bir melek seslendi cennetten,
Dedi ki, elini sürme oğlana,
Ne de bir şey yap ona. Bak,
Bir koç, çalılıkta yakalanmış boynuzlarından;
Bu Kibir Koçunu kurban et oğlunun yerine.
Fakat yaşlı adam dinlemedi bunu ve doğradı oğlunu...

ARMS AND THE BOY

Let the boy try along this bayonet-blade
How cold steel is, and keen with hunger of blood;
Blue with all malice, like a madman's flash;
And thinly drawn with famishing for flesh.

Lend him to stroke these blind, blunt bullet-heads
Which long to muzzle in the hearts of lads.
Or give him cartridges of fine zinc teeth,
Sharp with the sharpness of grief and death.

For his teeth seem for laughing round an apple.
There lurk no claws behind his fingers supple;
And God will grow no talons at his heels,
Nor antlers through the thickness of his curls.

SİLAHLAR VE ÇOCUK

Bırak çocuk görsün bakıp süngünün metaline
Soğukluğunu çeliğin ve kana susamış keskinliğini;
Masmavi kötülüğünü bir delinin parlayışı gibi;
Ve aklıktan kıvranan etobur inceliğini.

Ver de dokunsun bu kör ve küt mermilere
Can atan tıkamak için gençlerin kalplerini.
Ya da çinko kaplı dişlere benzeyen şarjörleri ver,
Keder ve ölümün keskinliğiyle sipsivri.

Çünkü kendi dişleri gülüyor bir elmanın çevresinde.
Yumuşak parmaklarının ardında pençeler gizlenmiyor;
Topuklarına mahmuzlar yerleştirmemiş onun Tanrı,
Ne de boynuzlar, saçlarının sık buklelerinden çıkan.

ANTHEM FOR DOOMED YOUTH

What passing-bells for these who die as cattle?
Only the monstrous anger of the guns.
Only the stuttering rifles' rapid rattle
Can patter out their hasty orisons.
No mockeries now for them; no prayers nor bells;
Nor any voice of mourning save the choirs,—
The shrill, demented choirs of wailing shells;
And bugles calling for them from sad shires.

What candles may be held to speed them all?
Not in the hands of boys, but in their eyes
Shall shine the holy glimmers of goodbyes.
The pallor of girls' brows shall be their pall;
Their flowers the tenderness of patient minds,
And each slow dusk a drawing-down of blinds.

KADER MAHKÛMU GENÇLİK MARŞI

Sığırlar gibi ölenler için çalınan çanlar hangileri?
Yalnızca hayvani öfkesi topların.
Yalnızca takırdayan tüfeklerin hızlı çingırağı
Okuyabilir onların aceleci dualarını.
Artık onlara yapılacak bir şaka yok; ne dua, ne çan;
Ne de ağıt sesi korolardan başka,—
İnleyen topların tiz ve çılgın korolarından;
Ve hüzünlü sancaklardan çalınan borazanlardan.

Bütün bunları hızlandıracak hangi mumlar taşınabilir?
Delikanlıların ellerinde olmasa da gözlerinde
Parlayacak vedaların kutsal parıltıları.
Genç kızların solgun yüzleri olacak tabut örtüleri;
Sabırlı zihinlerin nezaketi olacak çiçekleri,
Ve perdelerinin inişi olacak her yavaş günbatımı.

THE SEND-OFF

Down the close, darkening lanes they sang their way
To the siding-shed,
And lined the train with faces grimly gay.

Their breasts were stuck all white with wreath and spray
As men's are, dead.

Dull porters watched them, and a casual tramp
Stood staring hard,
Sorry to miss them from the upland camp.
Then, unmoved, signals nodded, and a lamp
Winked to the guard.

UĞURLAMA

Dar ve karanlık sokaklardan marşlarla geçerek
İndiler istasyona,
Ve zalimce neşeli yüzlerle doldurdular treni.

Göğüsleri akçelenkler ve bahar dallarıyla bezenmişti,
Ölü adamlarınki gibi.

Seyretti onları duygusuz hamallar ve dik dik baktı
Bir sokak serserisi,
Ordugâhtan çıkarken onları kaçırdığına hayıflanarak.
Sonra başlar sallandı lakayt biçimde, ışıkla
Sinyal verilirken kondüktöre.

So secretly, like wrongs hushed-up, they went.
They were not ours:
We never heard to which front these were sent.

Nor there if they yet mock what women meant
Who gave them flowers.

Shall they return to beatings of great bells
In wild trainloads?
A few, a few, too few for drums and yells,
May creep back, silent, to still village wells
Up half-known roads.

Örtbas edilen yanlışlar gibi gizlice koyuldular yola.
Bizden değildi onlar:
Hangi cepheye gönderildiklerini duymadık hiç.

Orada hâlâ şaka yapıp yapmadıklarını da duymadık,
Kadınların kime neden çiçek verdiğiyle ilgili.

Dönecekler mi acaba dolu trenlerle geriye
Çalarken kocaman çanlar?
Sessiz sedasız dönecek belki de arda kalanlar,
Ve sükûnetle çıkarak zor hatırladıkları yollardan
Ulaşacaklar köylerinin durgun kuyularına.

INSENSIBILITY

I

Happy are men who yet before they are killed
Can let their veins run cold.
Whom no compassion fleers
Or makes their feet
Sore on the alleys cobbled with their brothers.
The front line withers,
But they are troops who fade, not flowers
For poets' tearful fooling:
Men, gaps for filling
Losses who might have fought
Longer; but no one bothers.

HİSSİZLİK

I

Öldürülmeden önce damarlarını
Kurutabilenlere ne mutlu.
Hiçbir merhamet hissi ilgilendirmez onları
Ne de ayaklarını yakar yürümek
Taş yerine kardeşleriyle döşenmiş yollarda.
Kuruyup kalır ön saftakiler,
Ama askerdir bu kuruyanlar, çiçek değil
Şairlerin ağlak aptallıklarına hitap eden:
Boşlukları doldurulması gereken adamlardır
Daha uzun savaşabilecekken yitirilen;
Ancak kimse umursamaz bunu.

II

And some cease feeling
Even themselves or for themselves.
Dullness best solves
The tease and doubt of shelling,
And Chance's strange arithmetic
Comes simpler than the reckoning of their shilling.
They keep no check on Armies' decimation.

II

Ve bazıları bırakır hissetmeyi
Ve kendine acımayı.
Duyarsızlık en iyi ilaçtır
Bombaların tacizine ve şokuna karşı,
Ve Talihin tuhaf aritmetiği
Daha kolaydır yenilgiyi hesaplamaktan.
Katledilenlerin hesabı tutulmaz olur artık.

III

Happy are these who lose imagination:
They have enough to carry with ammunition.
Their spirit drags no pack.
Their old wounds save with cold can not more ache
Having seen all things red,
Their eyes are rid
Of the hurt of the colour of blood for ever.
And terror's first constriction over,
Their hearts remain small drawn.
Their senses in some scorching cautery of battle
Now long since ironed,
Can laugh among the dying, unconcerned.

III

Ne mutlu hayal gücünü kaybedenlere:
Mühimmat taşımaya engel değildir bu.
Ağırlıklarından kurtulur ruhları böylece.
Tek soğuk acıtabilir artık eski yaralarını.
Her yeri kırmızı gördükten sonra,
Gözleri rahatsız olmaz artık
Kanın kırmızı renginden.
Ve korkunun ilk hedefi olan kalpleri
Daha az yorulmuş olur.
Muharebenin yakıcı sıcaklığıyla
Uzun zamandır ütölen duyuları
Can çekişenler arasında güler umursamadan.

IV

Happy the soldier home, with not a notion
How somewhere, every dawn, some men attack,
And many sighs are drained.
Happy the lad whose mind was never trained:
His days are worth forgetting more than not.
He sings along the march
Which we march taciturn, because of dusk,
The long, forlorn, relentless trend
From larger day to huger night.

IV

Ne mutlu evine dönen askere, bilmeden
Kimlerin kimlere saldırıp her gün
Ciğerlerini kuruttuğunu.
Ne mutlu zihni hiç terbiye görmemiş olana:
Onun yaşadıklarıdır unutulmayı hak eden.
Yürüyüş boyunca marş söyler o
Karanlıkta sessizce yürürken biz,
Ne gece ne gündüz dinleyen
O uzun, hüzünlü, dinmeyen alışkanlık.

V

We wise, who with a thought besmirch
Blood over all our soul,
How should we see our task
But through his blunt and lashless eyes?
Alive, he is not vital overmuch;
Dying, not mortal overmuch;
Nor sad, nor proud,
Nor curious at all.
He cannot tell
Old men's placidity from his.

V

Biz akıllılar, ruhumuza baştan aşağı
Kan bulaştıran bu düşünceyle,
Onun kör ve kirpiksiz gözleriyle
Bakmayacağız da ne yapacağız bu göreve?
Hayatta o, ama ancak gerektiği kadar;
Ölüyor, ama etkilenmiyor bundan;
Üzgün de değil, gururlu da,
Hele meraklı hiç değil.
Yaşlı adamlara özgü
Bir durgunluk çökmüş üstüne.

VI

But cursed are dullards whom no cannon stuns,
That they should be as stones.
Wretched are they, and mean
With paucity that never was simplicity.
By choice they made themselves immune
To pity and whatever mourns in man
Before the last sea and the hapless stars;
Whatever mourns when many leave these shores;
Whatever shares
The eternal reciprocity of tears.

VI

Lanetliler hiçbir patlamadan etkilenmeyen ahmaklardır,
Taşa dönmüşlerdir adeta.
Zavallıdırlar ve basitlikten ziyade
Kıtlık yüzündendir sefaletleri.
Bilerek bağışıklık kazanmışlardır acıya
Ve tükenen bir deniz ya da bahtsız yıldızlar
Nasıl keder verirse insana, işte ona;
Ve nasıl keder verirse çoğunun terk edişi bu kıyıyı;
Ve nasıl paylaşılırsa
Sonsuz aynası gözyaşlarının.

DULCE ET DECORUM EST

Bent double, like old beggars under sacks,
Knock-kneed, coughing like hags, we cursed through
sludge,
Till on the haunting flares we turned out backs,
And towards our distant rest began to trudge.
Men marched asleep. Many had lost their boots,
But limped on, blood-shod. All went lame, all blind;
Drunk with fatigue; deaf even to the hoots
Of gas-shells dropping softly behind.

Gas! GAS! Quick, boys! – An ecstasy of fumbling
Fitting the clumsy helmets just in time,
But someone still was yelling out and stumbling
And flound'ring like a man in fire or lime.—
Dim through the misty panes and thick green light,
As under a green sea, I saw him drowning.

DULCE ET DECORUM EST¹

İkiyekatlanmıştık çuvallara sarınmış yaşlı dilenciler gibi,
Çarpık bacaklı kocakarılar gibi öksürerek küfrediyor-
duk çamurun içinde,

Göz kamaştıran işaret fişekleriyle arkamızı döndük sonra,
Ve uzaktaki mola yerimize doğru yürümeye başladık
bata çıka.

Ayakta uyuyordu adamlar. Çoğunun postalları kayıptı,
Yürüyorlardı ayakları kanlı. Hepsi aksak, hepsi kör;
Sarhoş yorgunluktan; hattâ sağır duyamayacak kadar
ikazları

Geriye yavaşça düşen gaz-bombalarını haber veren.

Gaz! GAZ! Çabuk, çocuklar! – El yordamıyla tam za-
manında

Yerine oturtmanın verdiği rahatlama biçimsiz başlıkları,
Ancak birisi hâlâ acıyla bağırıyordu ve sendeleyip
Debeleniyordu ateşe ya da kireç kuyusuna düşmüş gibi.—
Puslu camın ve yoğun yeşil ışığın ardında bulanık du-
ruyordu,

Yeşil bir denizin dibindeymiş gibi, boğuluyordu gör-
düğümde onu.

1. *Dulce et decorum est pro patria mori*, Romalı şair Horatius'un bir şiirinden alınan Latince bir dizedir ve "Vatan uğruna ölmek tatlı ve güzel bir şeydir," anlamına gelir —çn.

In all my dreams before my helpless sight
He plunges at me, guttering, choking, drowning.

If in some smothering dreams, you too could pace
Behind the wagon that we flung him in,
And watch the white eyes writhing in his face,
His hanging face, like a devil's sick of sin,
If you could hear, at every jolt, the blood
Come gargling from the froth-corrupted lungs
Obscene as cancer, bitter as the cud
Of vile, incurable sores on innocent tongues,—
My friend, you would not tell with such high zest
To children ardent for some desperate glory,
The old Lie: Dulce et decorum est
Pro patria mori.

Bütün rüyalarımda onu görüyor çaresiz zihnim
Atılıyor bana doğru, eriyor, tıkanıyor, boğuluyor.

Şayet gördüğün boğucu rüyalarda sen de yürüyor
Olsaydın onu fırlattığımız aracın ardından,
Ve görseydin acı çeken beyaz gözlerini,
Ve günahattan usanmış bir iblis gibi sarkmış yüzünü,
Duyabilseydin köpürmüş ciğerlerinden taşan
Kanın hırıltısını her sarsıntıda
Kanser gibi müstehcen, berbat bir geviş
Gibi acı, masum dillerdeki o onulmaz yaraları,—
İşte o zaman bu kadar şevkle söylemezdin arkadaş
Ümitsiz bir zaferin hevesiyle tutuşan çocuklara
O eski yalanı: Dulce et decorum est
Pro patria mori.

THE SENTRY

We'd found an old Boche dug-out, and he knew,
And gave us hell, for shell on frantic shell
Hammered on top, but never quite burst through.
Rain, guttering down in waterfalls of slime
Kept slush waist high, that rising hour by hour,
Choked up the steps too thick with clay to climb.
What murk of air remained stank old, and sour
With fumes of whizz-bangs, and the smell of men
Who'd lived there years, and left their curse in the den,
If not their corpses...

There we herded from the blast
Of whizz-bangs, but one found our door at last.
Buffeting eyes and breath, snuffing the candles.
And thud! flump! thud! down the steep steps came
thumping

And splashing in the flood, deluging muck –
The sentry's body; then his rifle, handles
Of old Boche bombs, and mud in ruck on ruck.
We dredged him up, for killed, until he whined
"O sir, my eyes – I'm blind – I'm blind, I'm blind!"
Coaxing, I held a flame against his lids
And said if he could see the least blurred light
He was not blind; in time he'd get all right.
"I can't," he sobbed. Eyeballs, huge-bulged like squids
Watch my dreams still; but I forgot him there
In posting next for duty, and sending a scout

NÖBETÇİ

Eski bir Alman sığınağı bulmuştuk, bunu öğrendiler
Ve bomba yağdırdılar, öfkeli top mermileri
Patlıyordu üstümüzde, delip geçemedi hiçbirini.
Yağmurla oluk oluk akan balçık
Bel seviyesine yükseldi ve birkaç saat içinde
Yuttu merdivenleri, çıkışı imkânsız kılarak.
Kalan kasvetli havada, eski ve ekşi
Bir barut kokusu ile orada yıllarca yaşayıp
Cesetlerini olmasa da lanetlerini bırakmış olanların
Kokusu karışmıştı...
Top mermilerinden kaçıp sığınmıştık oraya,
Ama sonunda patladı kapımızda birisi.
Tokatladı gözlerimizi ve nefesimizi, üfledi mumlarımızı.
Sonra pat! küt! pat! diye indi vura vura dik basamaklara
Ve daldı selin taşıdığı çamurun içine—
Nöbetçinin gövdesi; sonra tüfeği, Alman bombasının
Parçaları ve çamur üstüne çamur.
Bulup çıkardık onu, inleyene dek ölü saydık:
“Komutanım, gözlerim —Kör oldum —Kör oldum, kör!”
Gözlerine mum tuttum hemen
Ve en küçük bir ışık görebiliyorsa kör olmadığını
Ve zamanla iyileşeceğini söyledim, inanmasam da.
“Göremiyorum,” diye hıçkırdı. Kocaman kalamarlara
Benzeyen gözleri düşlerime girer hâlâ; onu unuttum orada,
Yerine başka nöbetçi ayarlamakla, sedye bulsun diye

To beg a stretcher somewhere, and floundering about
To other posts under the shrieking air.

Those other wretches, how they bled and spewed,
And one who would have drowned himself for good,—
I try not to remember these things now.
Let dread hark back for one word only: how
Half-listening to that sentry's moans and jumps,
And the wild chattering of his broken teeth,
Renewed most horribly whenever crumps
Pummelled the roof and slogged the air beneath —
Through the dense din, I say, we heard him
shout
"I see your lights!" But ours had long died out.

Birisini göndermekle ve gürültüler arasında diğer nöbet
Yerlerini bata çıka gezmekle uğraşırken.

Ve diğer garibanlar tabii, kimi kan içinde kimi kusan,
Kimi boğulmaktan son anda kurtulan,—
Bunları unutmaya çalışıyorum şimdi.
Korkunun işiteceği tek bir kelime kaldı artık:
Tekrar canlandı o nöbetçinin inleme ve irkilmeleri,
Ve kırık dişlerinin çıkardığı korkunç gıcırtilar,
Patlamalar çatıyı dövdüğünde ve altındaki
Havayı dayanılmaz kıldığında —Yoğun gürültünün içinden
Bağırdığını duyduk diyorum, “Görüyorum sizin
ışıkları!” diye.
Oysa mumlarımız çoktan sönmüştü bizim.

THE DEAD-BEAT

He dropped, – more sullenly than wearily,
Lay stupid like a cod, heavy like meat,
And none of us could kick him to his feet;
Just blinked at my revolver, blearily;
—Didn't appear to know a war was on,
Or see the blasted trench at which he stared.
"I'll do 'em in," he whined. "If this hand's spared,
I'll murder them, I will."

A low voice said,
"It's Blighty, p'raps, he sees; his pluck's all gone,
Dreaming of all the valiant, that AREN'T dead:
Bold uncles, smiling ministerially;
Maybe his brave young wife, getting her fun
In some new home, improved materially.
It's not these stiffes have crazed him; nor the Hun."

TÜKENMİŞLİK

Yıkıldı yere,—yorgunluktan çok bunalımdan,
Sazan gibi aptal, et gibi ağır uzandı,
Hiçbirimiz ağaya kaldıramadık onu;
Hayretle baktı tabancama, rüyada gibi;
—Bir savaşın içinde olduğumuzu bilmiyor gibiydi,
Baktığı siperin havaya uçtuğunu görmemişti sanki.
“Mahvedeceğim onları,” diye inledi. “Eğer ölmezsem,
Hepsini geberteceğim, gerçekten yapacağım bunu.”

Sakin bir ses duyuldu:

“Gördüğü belki de İngiltere’dir; kendi cesaretini kaybetmiş,
ÖLMEMİŞ olan yiğitlerin hayalini kuruyor:
Cesur amcalar, bakanlık görevlisi gibi gülümseyen;
Belki de genç ve cesur karısı gününü gün ediyordur
Maddi açıdan rahata erdiği yeni yuvasında.
Bu çetin cevizler değil onu delirten; Almanlar da değil.”

We sent him down at last, out of the way.
Unwounded; – stout lad, too, before that strafe.
Malingering? Stretcher-bearers winked, “Not half!”

Next day I heard the Doc’s well-whiskied laugh:
“That scum you sent last night soon died. Hooray!”

Revire gönderebildik onu sonunda.

Yaralı değildi; — güçlü de bir gençti, bombardımandan önce.
Numara mı yapıyordu? Sedyeciler göz kırptı, “Hiç de değil!”

Ertesi gün Doktorun viski kokan gülüşünü duydum:
“Dün gönderdiğiniz şerefsiz hemen öldü. Oley!”

EXPOSURE

I

Our brains ache, in the merciless iced east winds that
knife us ...

Wearied we keep awake because the night is silent ...

Low drooping flares confuse our memory of the sa-
lient ...

Worried by silence, sentries whisper, curious, ner-
vous,

But nothing happens.

Watching, we hear the mad gusts tugging on the
wire.

Like twitching agonies of men among its brambles.

Northward incessantly, the flickering gunnery rumbles,

Far off, like a dull rumour of some other war.

What are we doing here?

I

Bıçak gibi saplanan acımasız doğu rüzgârları acıtıyor
beynimizi...

Yorulsak da uyanık kalıyoruz, çünkü gece sessiz...

Alçalan işaret fişekleri açığa çıkmak konusunda belleğimizi karıştırıyor...

Sessizlikten ürken nöbetçiler fısıldıyorlar meraklı ve gergin,

Ama hiçbir şey olmuyor.

Deli rüzgârların telleri salladığını duyuyoruz ve izliyoruz.

Dikenleri arasında insanlığın acıları seğiriyor sanki.

Kuzeye doğru hiç bitmeyen topçu ateşini duyuyoruz,

Başka bir savaşla ilgili sıkıcı söylentiler gibi uzak bizden.

Ne işimiz var burada?

The poignant misery of dawn begins to grow
We only know war lasts, rain soaks, and clouds sag
stormy.

Dawn massing in the east her melancholy
army

Attacks once more in ranks on shivering ranks of gray,
But nothing happens.

Sudden successive flights of bullets streak the silence.
Less deadly than the air that shudders black with snow,
With sidelong flowing flakes that flock, pause and renew,
We watch them wandering up and down the wind's
nonchalance,
But nothing happens.

Tan yerinin dokunaklı kederi yükseliyor...

Tek öğrendiğimiz savaşın sürdüğü, yağmurun ıslattığı

Ve bulutların fırtına getirdiği. Doğuda melankolisini toplarken şafak,

Ordu bir kez daha saldırıyor titreyen gri safların üzerine.
Ama hiçbir şey olmuyor.

Aniden üst üste ateşlenen mermiler sessizliği deliyor.

Yandan bastıran, duran ve tekrar bastıran kar tipisiyle

Kapkara titreten havadan daha az ölümcül mermiler,

Rüzgârın umursamazlığında aşağı yukarı yürürken izliyoruz onları,

Ama hiçbir şey olmuyor.

II

Pale flakes with lingering stealth come feeling for our faces—

We cringe in holes, back on forgotten dreams, and stare, snow-dazed,

Deep into grassier ditches. So we drowse, sun-dozed,

Littered with blossoms trickling where the blackbird fusses.

Is it that we are dying?

Slowly our ghosts drag home: glimpsing the sunk fires glozed

With crusted dark-red jewels; crickets jingle there;

For hours the innocent mice rejoice: the house is theirs;

Shutters and doors all closed: on us the doors are closed—

We turn back to our dying.

Havada asılı kalan solgun kar taneleri yüzümüzde
eriyor—

Kıvrılıyoruz çukurlarda, eski düşlere dönüyoruz ve
kardan kamaşmış

Gözlerle daha yeşil hendeklere bakıyoruz. Böylece
uyukluyoruz,

Karatavuğun öttüğü yerden üstümüze çiçekler
yağarken.

Ölmekte olduğumuz anlamına mı geliyor bu?

Ruhlarımız yavaşça sürükleniyor eve doğru:

koyu kırmızı taşlarla

Kaplanmış gibi duran gömülü ateşlere takılıyor
gözümüz; cırcır

böcekleri çınlıyor; bayram ediyor farecikler:
ev onların olmuş;

Kepenkler ve kapılar hep kapalı:

kapılar üzerimize kapanıyor—

Ölmeye devam ediyoruz kaldığımız yerden.

Since we believe not otherwise can kind
fires burn;
Now ever suns smile true on child, or field,
or fruit.
For God's invincible spring our love is made afraid;
Therefore, not loath, we lie out here; therefore were born,
For love of God seems dying.

To-night, His frost will fasten on this mud and us,
Shrivelling many hands and puckering foreheads crisp.
The burying-party, picks and shovels in their shaking
grasp,
Pause over half-known faces. All their eyes are ice,
But nothing happens.

Çünkü artık inanmıyoruz yanabileceğine müşfik
ateşlerin;

Güneşin gülümseyeceğine çocuklara, kırlara ve
meyvalara.

Çünkü soğuttu sevgimizi Tanrı'nın aşilamaz baharı;
Bu yüzden buraya uzandık; bu yüzden doğduk,
Öluyor çünkü belli ki Tanrı'nın sevgisi.

O'nun dondurucu soğuğu bu gece yapışacak bize ve
şu çamura,

Kurularak ellerimizi ve pul pul çatlataarak alnımızı.
Mezarcılar titreyen ellerindeki kazma ve küreklerle
Zor tanınan yüzlere bakıyor. Gözleri buzlanmış hepsinin,
Ama hiçbir şey olmuyor.

SPRING OFFENSIVE

Halted against the shade of a last hill,
They fed, and, lying easy, were at ease
And, finding comfortable chests and knees
Carelessly slept. But many there stood still
To face the stark, blank sky beyond the ridge,
Knowing their feet had come to the end of the world.

Marvelling they stood, and watched the long grass swirled
By the May breeze, murmurous with wasp and midge,
For though the summer oozed into their veins
Like the injected drug for their bones' pains,
Sharp on their souls hung the imminent line of grass,
Fearfully flashed the sky's mysterious glass.

BAHAR TAARRUZU

O sonuncu tepenin gölgesinde konakladılar,
Yemeklerini yediler ve kaygısızca uyudular
Uzanıp birbirlerinin göğüslerine ve dizlerine.
Fakat birçoğu da bayırın ardındaki boş
Ve ıssız gökyüzüne bakarak dikildi ayakta,
Bilerek dünyanın sonuna gelindiğini.

Şaşkın şaşkın durup, içinde sineklerin vızıldadığı
Uzun otların Mayıs meltemiyle yaptıkları dansı izlediler,
Çünkü yaz, kemik ağrısı için enjekte edilen ilaçlar gibi
Damarlarına yayılmış olsa bile, önlerindeki otların
Usturaya benzeyen ilk sırası asılı kaldı ruhlarında
Gökyüzünün gizemli aynasını parlatarak korkuyla.

Hour after hour they ponder the warm field—
And the far valley behind, where the buttercups
Had blessed with gold their slow boots coming up,
Where even the little brambles would not yield,
But clutched and clung to them like sorrowing hands;
They breathe like trees unstirred.

Till like a cold gust thrilled the little word
At which each body and its soul begird
And tighten them for battle. No alarms
Of bugles, no high flags, no clamorous haste—
Only a lift and flare of eyes that faced
The sun, like a friend with whom their love is done.
O larger shone that smile against the sun,—
Mightier than his whose bounty these have spurned.

Saatlerce sıcacık tarlalara bakıp düşünüyorlar—
Ve arkalarında kalan vadiye, ki düşünçikçikleri
Kutsamıştı altın renkleriyle ağır postallarını orada,
Ki küçük dikenli çalılar yol vermemişti onlara
Tutunup yapışarak kederli eller gibi bacaklarına;
Kıpırtısız ağaçlar gibi nefes alıp veriyorlar.

Sonra soğuk bir yel esip titretiyor
Bedenlerin ve ruhların çarpışma öncesi
Sarıp sarmaladığı o küçük sözü. Ne bir boru çalıyor,
Ne sancaklar yükseliyor; gürültülü telaşlar yok—
Sadece, artık sevmedikleri bir arkadaşına dönüşen
Güneşi görmüş gözlerin verdiği işaretler var.
Ne de güzel gülerdi o yüzler güneşe karşı,—
Güçlüydü elbet güneş cömertliğini reddedenlerden.

So, soon they topped the hill, and raced together
Over an open stretch of herb and heather
Exposed. And instantly the whole sky burned
With fury against them; and soft sudden cups
Opened in thousands for their blood; and the green
slopes
Chasmed and steepened sheer to infinite space.

Of them who running on that last high place
Leapt to swift unseen bullets, or went up
On the hot blast and fury of hell's upsurge,
Or plunged and fell away past this world's verge,
Some say God caught them even before they
fell.

But what say such as from existence' brink
Ventured but drave too swift to sink.
The few who rushed in the body to enter hell,
And there out-fiending all its fiends and flames
With superhuman inhumanities,
Long-famous glories, immemorial shames—
And crawling slowly back, have by degrees
Regained cool peaceful air in wonder—
Why speak they not of comrades that went under?

Böylece, tırmanarak tepeye topluca, yeşil bir
Açık alandan aşağı hücum ettiler otların ve
Fundaların arasından. Ve aniden tüm gökyüzü
Öfkeyle tutuştu karşılarında; binlerce küçük
Çukur açılıverdi kanlarına susayan; yarıklar
oluşturdu
Yeşil yamaçlarda sonsuz uzaya doğru yükselen.

O son tepeden aşağı koşanlardan bazıları
Yedikleri görünmez kurşunlarla veya cehennem
Gazabı gibi yükselen patlamalarla havalandılar,
Veya düştüler geçerek bu dünyanın keskin sınırını,
Bazılarına göre, yere çarpmadan önce Tanrı kurtardı
onları.

Peki varoluşun eşiğinden düşmeden
Hızla geçiveren o gözükaralar ne der?
Yani şu azınlık, bedenleriyle cehenneme giren
Ve orada insanüstü insandışılıklarıyla,
Bilinen zaferleriyle ve kadim utançlarıyla
Bütün zebanilere ve alevlere rahmet okutan—
Ve ağır ağır geri dönerek
Huzurlu bahar havasını tekrar ciğerine çeken—
Neden hiç söz etmezler arkadaşlarından aşağı düşen?

THE CHANCES

I mind as 'ow the night afore that show
Us five got talking, – we was in the know,
“Over the top to-morrer; boys, we're for it,
First wave we are, first ruddy wave; that's tore it.”
“Ah well,” says Jimmy, – an' 'e's seen some scrappin' –
“There ain't more nor five things as can 'appen;
Ye get knocked out; else wounded – bad or cushy;
Scuppered; or nowt except yer feeling mushy.”

One of us got the knock-out, blown to chops.
T'other was hurt, like, losin' both 'is props.
An' one, to use the word of 'ypocrites,
'Ad the misfortoon to be took by Fritz.
Now me, I wasn't scratched, praise God Almighty
(Though next time please I'll thank 'im for a blighty),
But poor young Jim, 'e's livin' an' 'e's not;
'E reckoned 'e'd five chances, an' 'e's 'ad;
'E's wounded, killed, and pris'ner, all the lot –
The ruddy lot all rolled in one. Jim's mad.

İHTİMALER

Beşimizin o muharebeden önce
Konuştuklarımız kafama takılıyor,— biliyormuşuz,
“Yarın başımıza her şey gelebilir beyler,
Öncü birlik biziz, kanlı canlı hedefiz; durum budur.”
“Neyse ne,” dedi Jimmy,— ki epey badireler atlatmıştı—
“En fazla beş şey gelebilir başımıza;
Havaya uçabiliriz; ciddi ya da hafif yaralanabiliriz;
Öldürülebiliriz; veya hasarsız ama hamur kıvamında
döneriz.”

Birimize şarapnel isabet etti, paramparça oldu.
Birimiz kötü yaralandı ve kaybetti iki ayağını da.
Ve birimiz de, riyakârların deyişiyle, Almanların
Eline düşme ‘talihsizliğini’ yaşadı.
Bende ise, Tanrı’nın sevgili kuluymuşum, çizik bile yok
(Geri gönderilecek kadar yaralanmayı tercih ederdim),
Ama zavallı Jim, ah zavallı, hem yaşıyor hem ölü şimdi;
Beş ihtimalden bahsetmişti, hepsi de başına geldi;
Yaralandı, öldürüldü, esir düştü, ve diğerleri—
Bir araya geldi o beş lanet ihtimal. Ve Jim delirdi.

S.I.W.

"I will to the King,
And offer him consolation in his trouble,
For that man there has set his teeth to die,
And being one that hates obedience,
Discipline, and orderliness of life,
I cannot mourn him."

W. B. Yeats

Patting goodbye, doubtless they told the lad
He'd always show the Hun a brave man's face;
Father would sooner him dead than in disgrace, –
Was proud to see him going, aye, and glad.
Perhaps his Mother whimpered how she'd fret
Until he got a nice, safe wound to nurse.
Sisters would wish girls too could shoot, charge, curse, ...
Brothers – would send his favourite cigarette,
Each week, month after month, they wrote the same,
Thinking him sheltered in some Y.M. Hut,
Where once an hour a bullet missed its aim
And misses teased the hunger of his brain.
His eyes grew old with wincing, and his hand
Reckless with ague. Courage leaked, as sand
From the best sandbags after years of rain.

“Varıp derhal Kralın yanına
Teselli edeceğim onu bu konuda,
Madem ki, diyeceğim, ölüm orucuna yatmış bu adam,
Ve nefret edermiş her türlü itaatten,
Disiplinden ve düzenden,
Yası tutulmaz böyle birinin.”

W. B. Yeats

Sırtını sıvazlayıp veda ederken delikanlıya
Almana göstermesini öğütlediler yiğit neymiş;
Ölüm evladır, dedi babası, yüz karasındansa,—
Mutlu ve gururluydu savaşa gidişinden oğlunun.
Annesi biraz sızlandı dileyerek bir an önce dönüşünü
Razıydı ölümcül olmayan bir yaraya mal olsa da bu.
Kız kardeşleri dediler keşke kızlar da alınsa askere...
Erkek kardeşleri en sevdiği sigaralardan gönderdiler
Haftalar, aylar boyunca; mektup da yazdılar aynı zamanda,
Bir tür gençlik yurdunda kaldığını sanıyorlardı onun,
Oysa her saat kulağının dibinden bir mermi geçiyordu
Ve bu geçişler zihninde etkisini gösteriyordu.
Donuklaştı gözleri irkilmekten ve kayıtsızlaştı
Elleri titremekten. Akıp gitti cesareti,
Kum torbalarından yağmurla akıp giden kum gibi.

1. İngilizcede “self inflicted wound” kelimelerinin kısaltması. Türkçede “kendi kendini yaralama” gibi bir anlama gelmektedir. Savaşan askerlerden bazılarının eve gönderilebilmek için başvurdukları bir yöntemdir —çn.

But never leave, wound, fever, trench-foot, shock,
Untrapped the wretch. And death seemed still withheld
For torture of lying machinally shelled,
At the pleasure of this world's Powers who'd run
amok.

He'd seen men shoot their hands, on night patrol,
Their people never knew. Yet they were vile.
"Death sooner than dishonour, that's the style!"
So Father said.

One dawn, our wire patrol
Carried him. This time, Death had not missed.
We could do nothing, but wipe his bleeding cough.
Could it be accident? – Rifles go off
Not sniped? No. (Later they found the English
ball.)

It was the reasoned crisis of his soul.
Against the fires that would not burn him whole
But kept him for death's perjury and scoff
And life's half-promising, and both their riling.

With him they buried the muzzle his teeth had kissed,
And truthfully wrote the Mother
"Tim died smiling."

Kapana kısılmıştı zavallı siperde, yaralı, ateşli,
Ayakları donmuş, şoka uğramış. Ve ölüm saklanıyordu
Üzerlerinde sürekli patlayan bombaların zulmünde,
Dünyanın gözü dönmüş Kuvvetlerinin
keyfiyetiyle.

Kendi eline ateş eden adamlar görmüştü gece devriyesinde,
Ailelerine söylenmedi bu. Ama alçaklık olarak görüldü.
“Onursuzluktansa ölmek yeğdir!”
Demişti babası da.

Bir şafak vakti sınır devriyemiz
Buldu onu. Ölüm hedefini bulmuştu bu kez.
Kanayan ağzını silmekten başka bir şey gelmedi elimizden.
Kaza mıydı acaba? – Tüfekler patlar sonuçta ...
Almanlar mı vurdu? Hayır. (İngiliz mermisi bulundu
daha sonra.)

Nedeni belli bir ruhsal bunalımdı.
Onu yakıp yıkmak yerine onunla dalga geçen
Ölümün yalanlarına ve alaylarına
Ve yaşamın yarım vaatlerine gösterilen bir tepkiydi.

Ağzının öptüğü tüfeği de gömdüler onunla birlikte,
Yalan da değildi, şöyle yazdılar annesine:
“Gülümseyerek öldü Tim.”

FUTILITY

Move him into the sun—
Gently its touch awoke him once,
At home, whispering of fields unsown.
Always it awoke him, even in France,
Until this morning and this snow.
If anything might rouse him now
The kind old sun will know.

Think how it wakes the seeds—
Woke, once, the clays of a cold star.
Are limbs so dear-achieved, are sides
Full-nerved,—still warm,—too hard to stir?
Was it for this the clay grew tall?
—O what made fatuous sunbeams toil
To break earth's sleep at all?

BOŞUNA

Güneşe çıkaralım onu—
İngiltere'deyken dokunuşu uyandırmıştı onu
Ve ekilmemiş tarlaları fısıldayışı kulağına.
Hep güneşle uyandı o, Fransa'da bile,
Bu karlı sabaha kadar.
Onu uyandıracak bir şey varsa,
O iyi ve kadim güneştir yine.

Tohumları nasıl uyandırdığını düşün—
Soğuk bir yıldızın çamurunu uyandırdı bir defasında.
Onca zorlukla büyüyen kollar-bacaklar,
Sinir ağıyla örülü yanlar,— ki sıcaklar hâlâ,— bu kadar mı
Zor canlanır? Bunun için mi serpildi bu çamur bunca?
—O zaman neden bu kadar uğraştı ki
O aptal güneş ışınları uyandırmak için dünyayı?

SMILE, SMILE, SMILE

Head to limp head, the sunk-eyed wounded scanned
Yesterday's Mail; the casualties (typed small)
And (large) Vast Booty from our Latest Haul.
Also, they read of Cheap Homes, not yet planned;

For, said the paper, "When this war is done
The men's first instinct will be making homes.
Meanwhile their foremost need is aerodromes,
It being certain war has just begun.

Peace would do wrong to our undying dead,—
The sons we offered might regret they died
If we got nothing lasting in their stead.
We must be solidly indemnified.

Though all be worthy Victory which all bought,
We rulers sitting in this ancient spot
Would wrong our very selves if we forgot
The greatest glory will be theirs who fought,
Who kept this nation in integrity."

Nation? — The half-limbed readers did not chafe
But smiled at one another curiously
Like secret men who know their secret safe.
This is the thing they know and never speak,

GÜLÜMSE, GÜLÜMSE, GÜLÜMSE

Kuru kafaları ve çukur gözleriyle tetkik etti yaralılar
Dünün gazetesini; kayıplarımızı (küçük yazılmıştı)
Ve Son Vurgundan gelen Büyük Ganîmeti (büyük yazılmıştı).
Ucuz Evler ile ilgili bir haber vardı, ama planları ha-
zır değildi;

Çünkü, diyordu gazete, “Savaş bittiğinde,
İnsanların ilk aklına gelen şey yuva kurmak olacak.
Oysa şu anda en elzem ihtiyaçları hangarlar,
Ne de olsa savaş henüz başladı.

Barış haksızlık olur ölümsüz şehitlerimize,—
Kalıcı bir şey koyamazsak onların yerine
Bu evlatlarımız huzur bulmazlar yattıkları yerde.
Önce tamamen tazmin etmeliyiz kayıplarımızı.

Zafer, onda payı olan herkese ait olsa da,
Bu kadim makamda oturan biz yöneticiler
Kendi kendimizi kandırırız şayet unutursak
En şanlı zaferin savaşanlara ait olduğunu,
Onlardır bu ulusun birliğini sağlayanlar.”

Ulus mu? – Eksik uzuvlu okuyucular kızmak yerine
Birbirlerine gülümsediler meraklı gözlerle
Gizli kasalarının yerini bilen gizemli adamlar gibi.
Bildikleri ve asla bahsetmedikleri şey şuydu ki,

That England one by one had fled to France
(Not many elsewhere now save under France).
Pictures of these broad smiles appear each week,
And people in whose voice real feeling rings
Say: How they smile! They're happy now, poor
things.

23rd September 1918.

İngilizler teker teker Fransa'da almıştı soluğu
(Fransa haricinde çok İngiliz kalmamış gibiydi).
Bu geniş gülümsemelerin resmi her hafta çıkıyor
Gazetede, ve gerçek duyguları seslerinde yankılanan
İnsanlar şöyle diyor: Nasıl da gülüyorlar! Mutlu
zavallıklar.

23 Eylül 1918.

CONSCIOUS

His fingers wake, and flutter up the bed.
His eyes come open with a pull of will,
Helped by the yellow may-flowers by his head.
A blind-cord draws across the window-sill ...
How smooth the floor of the ward is! what a rug!
And who's that talking, somewhere out of sight?
Why are they laughing? What's inside that jug?
"Nurse! Doctor!" "Yes; all right, all right."

But sudden dusk bewilders all the air –
There seems no time to want a drink of water.
Nurse looks so far away. And everywhere
Music and roses burnt through crimson slaughter.
Cold; cold; he's cold; and yet so hot:
And there's no light to see the voices by –
No time to dream, and ask – he knows not what.

BİLİNÇ

Parmakları uyanıyor ve hareketleniyor yatağın üstünde.
Azmin gücüyle açılıyor gözleri,
Başının yanındaki sarı mayıs çiçeklerinin de yardımıyla.
Jaluzinin kordonu ağır ağır konuşuyor pervaz boyunca...
Koğuşun zemini ne kadar da pürüzsüz! Ne güzel halı bu!
Peki ya bu konuşan kim, gözden ırak bir yerden?
Neden gülüyorlar böyle? O sürahinin içindeki ne?
“Hemşire! Doktor!” “Evet; tamam, tamam.”

Fakat aniden batıveren güneş allak bullak ediyor havayı –
Bir yudum su istemeye bile vakit yok gibi.
Çok uzakta gözüküyor hemşire. Ve her yerde yakıp
Bırakmış kan kırmızı bir katliam, müziği ve gülleri.
Üşüyor; üşüyor; çok üşüyor; aynı anda çok da terliyor:
Sesleri görmeye yetecek kadar ıssızlık yok –
Vakit yok düş görmeye, ve sormaya – neyi, bilmiyor.

A TERRE

(Being the philosophy of many Soldiers.)

Sit on the bed; I'm blind, and three parts shell,
Be careful; can't shake hands now; never shall.
Both arms have mutinied against me – brutes.
My fingers fidget like ten idle brats.

I tried to peg out soldierly – no use!
One dies of war like any old disease.
This bandage feels like pennies on my eyes.
I have my medals? – Discs to make eyes close.
My glorious ribbons? – Ripped from my own back
In scarlet shreds. (That's for your poetry book.)

YERDE

(Birçok Askerin felsefesi olarak.)

Otur yatağa; körüm ben, üç yanım şarapnel,
Dikkatli ol; el sıkışamam şimdi; ne de sonra.
İki elim de isyan etti bana – hayvanlar.
Parmaklarım kıpırdanıp duruyor, haylaz çocuklar gibi.

Asker gibi öleyim dedim – işe yaramadı!
Savaşta ölmek de hastalıktan ölmeye benzer.
Gözlerimde sargı değil metal paralar var sanki.
Madalyalarım mı? – Gözleri örten daireler.
Parlak nişanlarım? – Sırtımdan sökülen
Kırmızı şeritler. (Bu da şiir kitabın için olsun.)

A short life and a merry one, my brick!
We used to say we'd hate to live dead old, –
Yet now . . . I'd willingly be puffy, bald,
And patriotic. Buffers catch from boys
At least the jokes hurled at them. I suppose
Little I'd ever teach a son, but hitting,
Shooting, war, hunting, all the arts of hurting.
Well, that's what I learnt, – that, and making money.
Your fifty years ahead seem none too many?
Tell me how long I've got? God! For one year
To help myself to nothing more than air!
One Spring! Is one too good to spare, too long?
Spring wind would work its own way to my lung,
And grow me legs as quick as lilac-shoots.
My servant's lamed, but listen how he shouts!
When I'm lugged out, he'll still be good for that.
Here in this mummy-case, you know, I've thought
How well I might have swept his floors for ever,
I'd ask no night off when the bustle's over,
Enjoying so the dirt. Who's prejudiced
Against a grimed hand when his own's quite dust,
Less live than specks that in the sun-shafts turn,
Less warm than dust that mixes with arms' tan?
I'd love to be a sweep, now, black as Town,
Yes, or a muckman. Must I be his load?

Hızlı yaşa genç öl, dostum!

O kadar uzun yaşamının saçma olduğunu söyledik,—

Yine de şimdi... Şişman, kel ve milliyetçi olmayı

İsterdim. En azından yaşlılar

Gençlerin kendilerine yaptığı şakaları görebiliyor.

Bir oğlum olsa vurmayı, ateş etmeyi, savaşmayı,

Avlanmayı ve her türlü can yakma sanatını öğrettirdim ona.

Bana da bunları öğrettiler, — ha, bir de para kazanmayı.

Önündeki elli yıl çok uzun gelmiyor mu sana?

Benim ne kadar vaktim var peki? Tanrım! Bir sene

Boyunca hiçbir şey yapmaz, hava alırdım sadece!

Ya da bir bahar boyunca! Çok mu uzundur bir bahar?

Bahar havasını çekince ciğerlerime,

Leylak filizleri gibi hızla uzardı bacaklarım.

Emir erim topal benim, ama bak nasıl bağıyor!

Beni götürdüklerinde hâlâ bağıyor olacak o.

Bu mumya kutusunda ömür boyu yerleri

Süpürmenin güzelliğini düşündüm,

Koşuşturma bittiğinde bile ayrılmak istemezdim,

O kadar severdim tozu toprağı. Kim önyargılı yaklaşıp ki

Kirli ellere, kendi elleri bu kadar tozluyken,

Güneş lekelerinden ve çillerden daha az yaşarken,

Daha az sıcakken güneş yanığı kollara bulaşan tozdan?

Baca temizleyicisi olmak isterdim, şehir gibi kapkara,

Evet, ya da bir çöpçü. Onun topladığı çöp mü olsam?

O Life, Life, let me breathe, – a dug-out rat!
Not worse than ours the existences rats lead –
Nosing along at night down some safe vat,
They find a shell-proof home before they rot.
Dead men may envy living mites in cheese,
Or good germs even. Microbes have their joys,
And subdivide, and never come to death,
Certainly flowers have the easiest time on earth.
“I shall be one with nature, herb, and stone.”
Shelley would tell me. Shelley would be stunned;
The dullest Tommy hugs that fancy now.
“Pushing up daisies,” is their creed, you know.
To grain, then, go my fat, to buds my sap,
For all the usefulness there is in soap.
D’you think the Boche will ever stew man-soup?
Some day, no doubt, if
Friend, be very sure
I shall be better off with plants that share
More peaceably the meadow and the shower.
Soft rains will touch me, – as they could touch once,
And nothing but the sun shall make me ware.
Your guns may crash around me. I’ll not hear;
Or, if I wince, I shall not know I wince.
Don’t take my soul’s poor comfort for your jest.
Soldiers may grow a soul when turned to fronds,
But here the thing’s best left at home with friends.

Hayat, ah Hayat, nefes ver bana,— yerin altındaki bir sıçan!
Sıçanların hayatları bizimkinden çok da kötü değil aslında —
Geceleri ağır ağır ilerlerler güvenli bir sarnıçtan aşağı,
Bir yeraltı sığınağı bulurlar ölüp çürümeden önce.
Ölü adamlar peynirdeki kurtlara gıpta edebilirler,
Hattâ mikroplara bile. Neşelidir mikroplar
Ve bölünerek çoğalırlar, ama asla ölmezler,
Dünyada en rahat yaşayan varlıklarsa kesinlikle çiçeklerdir.
“Karışacağım doğaya, otlara ve taşlara.”
Shelley’nin dediği gibi. Görse çok şaşırırdı Shelley,
En sıradan askerin bile paylaştığını bu görüşü bugün.
“Otlar bürüyor mezarımı,” inancım gereği.
Sonra yağlarım tohumlara, diriliğim tomurcuklara
Gidiyor, çünkü ne varsa yine sabunda var.
Almanlar yine kaynatacak mı insan yahnisini?
İlla ki bir gün, şayet...
Şundan emin ol ki arkadaşım,
Daha iyi gelecek bana beraber olmak
Çayırı ve suyu huzurla paylaşan bitkilerle.
Hafif yağmurlar düşecek üstüme, — bir kereye mahsus,
Ve yalnızca güneş çekecek dikkatimi benim.
Silahlı çatışmanız devam edebilir etrafımda. Duymam;
Ve irkilsem de bilmem irkildiğimi.
Kaçırmayın ruhumun rahatını kendi eğlenmeniz uğruna.
Ota yaprağa dönüştüğünde ruhu olur askerlerin,
Ancak burada en iyisi evde arkadaşlarla bırakmaktır onu.

My soul's a little grief, grappling your chest,
To climb your throat on sobs; easily chased
On other sighs and wiped by fresher winds.

Carry my crying spirit till it's weaned
To do without what blood remained these wounds.

Ruhumun küçük üzüntüsü sarılıyor böğrünüze sizin,
Tırmanıyor hıçkırان gırtlığınız; diğer ah'lar
Kovalıyor onu hemen ve süpürüyor serin rüzgârlar.

Taşıyın ağlayan ruhumu benim sütten kesilene dek o,
Ki bu yaralarda kalan kan gerekmesin ona.

WILD WITH ALL REGRETS

(Another version of "A Terre".)

To Siegfried Sassoon

My arms have mutinied against me – brutes!
My fingers fidget like ten idle brats,
My back's been stiff for hours, damned hours.
Death never gives his squad a Stand-at-ease.
I can't read. There: it's no use. Take your book.
A short life and a merry one, my buck!
We said we'd hate to grow dead old. But now,
Not to live old seems awful: not to renew
My boyhood with my boys, and teach 'em hitting,
Shooting and hunting, – all the arts of hurting!
— Well, that's what I learnt. That, and making money.
Your fifty years in store seem none too many;
But I've five minutes. God! For just two years
To help myself to this good air of yours!
One Spring! Is one too hard to spare? Too long?
Spring air would find its own way to my lung,
And grow me legs as quick as lilac-shoots.

KEDERDEN ÇILDIRAN

(“Yerde”nin farklı bir versiyonu.)

Siegfried Sassoon için

Ellerim kazan kaldırdı bana karşı – şerefsizler!
Parmaklarım kıpır kıpır, haylaz çocuklar gibi,
Saatlerdir tutuk sırtım, uzun ve acılı saatler.
Asla ‘Rahat!’ komutu vermez mangasına Ölüm.
Okuyamıyorum. Bak: boşuna. Alabilirsin kitabını.
Hızlı yaşa genç öl, dostum!
Saçma olduğunu söyledik o kadar uzun yaşamanın.
Oysa şimdi, yaşlanmamak korkunç geliyor: yeniden
yaşayamamak
Çocukluğunu çocuklarınla, ve öğretememek onlara
vurmayı,
Ateş etmeyi ve avlanmayı, – değişik yollarını acı vermenin!
— Bana da bunları öğrettiler. Ha, bir de para kazanmayı.
Senin önündeki elli yıl da çok değil belki;
Ama benim yalnızca beş dakikam var. Tanrım! İki sene
Boyunca hiçbir şey yapmaz, hava alırdım sadece!
Ya da bir bahar boyunca! Çok mu uzundur bir bahar?
Bahar havasını çekince ciğerlerime,
Leylak filizleri gibi hızla uzardı bacaklarım.

Yes, there's the orderly. He'll change the sheets
When I'm lugged out, oh, couldn't I do that?
Here in this coffin of a bed, I've thought
I'd like to kneel and sweep his floors for ever, –
And ask no nights off when the bustle's over,
For I'd enjoy the dirt; who's prejudiced
Against a grimed hand when his own's quite dust, –
Less live than specks that in the sun-shafts turn?
Dear dust, – in rooms, on roads, on faces' tan!
I'd love to be a sweep's boy, black as Town;
Yes, or a muckman. Must I be his load?
A flea would do. If one chap wasn't bloody,
Or went stone-cold, I'd find another body.

Hizmetliye bir bakın. Beni götürdüklerinde
Çarşafı değiştirmek, peki, ben yapsam bu işi?
Bu tabut gibi yatakta durmadan bunu düşündüm,
Ben de çömelip yerleri temizleyebilirdim hayat boyu, –
İzin de istemezdim akşamları mesai bittiğinde,
Severdim çünkü tozu toprağı; kim önyargılı olabilir ki
Kirli ellere karşı kendi elleri tozluyken, –
Kim daha kısa yaşar güneş gittiğinde güneş lekelerinden?
Sevgili toz, – odalardasın, yollardasın, bronz yüzlerdesin!
Keşke bir baca temizleyicisi olsaydım, şehir kadar kara;
Evet, ya da bir çöpçü. Veya çöpün kendisi mi olsaydım?
Pire de olabilirdim. Bir kurbanım yeterince kanlı değilse,
Veya ölürse, hemen başka bir beden bulurdum.

Which I shan't manage now. Unless it's yours.
I shall stay in you, friend, for some few hours.
You'll feel my heavy spirit chill your chest,
And climb your throat on sobs, until it's chased
On sighs, and wiped from off your lips by wind.

I think on your rich breathing, brother, I'll be weaned
To do without what blood remained me from my wound.

5th December 1917.

Şu anda yapamam bunu. Beden senin değilse.
Kalacağım içinde, dostum, birkaç saat boyunca.
Hissedeceksin ürperttiğini ağır ruhumun göğsünü,
Tırmandığını hıçkıran gırtlığına, ah'larla kovalanana dek,
Ve silinene dek dudaklarının üzerinden rüzgârla.

Derin solumanı düşünüyorum da, kardeşim, süttten
Kesileceğim ben, yaramdan geriye kalan kan olmadan.

5 Aralık 1917.

DISABLED

He sat in a wheeled chair, waiting for dark,
And shivered in his ghastly suit of grey,
Legless, sewn short at elbow. Through the park
Voices of boys rang saddening like a hymn,
Voices of play and pleasure after day,
Till gathering sleep had mothered them from him.

About this time Town used to swing so gay
When glow-lamps budded in the light-blue trees,
And girls glanced lovelier as the air grew dim,
—In the old times, before he threw away his knees.
Now he will never feel again how slim
Girls' waists are, or how warm their subtle hands,
All of them touch him like some queer disease.

MALUL

Tekerlekli sandalyede oturuyordu havanın kararmasını
Beklerken ve titriyordu korkunç gri kıyafeti içinde,
Bacakları yoktu, kolu dirsekten dikilmişti. Üzücü bir ilahî
Gibi çınılıyordu parktaki çocukların sesleri
Gün sonunda oyunlar oynayıp eğlenen,
Uykuları gelip de annelerinin yanına dönene dek.

Yılın bu zamanı Şehir neşeyle dans ederdi
Neonlar süslediğinde açık mavi ağaçları,
Genç kızlar parlardı iyice karardıkça hava,
—Eskiden, bacaklarının yerinde olduğu zamanlar.
Artık asla dokunamayacak ince bellerine
Ve narin ellerinin sıcaklığına genç kızların,
Onların hepsi kendisine garip bir hastalık gibi dokunurken.

There was an artist silly for his face,
For it was younger than his youth, last year.
Now, he is old; his back will never brace;
He's lost his colour very far from here,
Poured it down shell-holes till the veins ran dry,
And half his lifetime lapsed in the hot race,
And leap of purple spurted from his thigh.
One time he liked a blood-smear down his leg,
After the matches, carried shoulder-high.
It was after football, when he'd drunk a peg,
He thought he'd better join. He wonders why

Someone had said he'd look a god in kilts.

That's why; and maybe, too, to please his Meg,
Aye, that was it, to please the giddy jilts,
He asked to join. He didn't have to beg;
Smiling they wrote his lie: aged nineteen years.
Germans he scarcely thought of; all their guilt,
And Austria's, did not move him. And no fears
Of Fear came yet. He thought of jewelled hilts
For daggers in plaid socks; of smart salutes;
And care of arms; and leave; and pay arrears;
Esprit de corps; and hints for young recruits.
And soon, he was drafted out with drums and cheers.

Bir ressam resmini yapmak istemişti
Geçen sene, gençti tabii o zamanlar.
Yaşlandı artık; asla güçlenmeyecek sırtı;
Benzinin rengini buradan çok uzaklarda kaybetti,
Bomba çukurlarına akıttı onu damarları kuruyana dek,
Ömrünün yarısı hararetli yarışmalarla geçmişti,
Ve uyluğundan fışkırmıştı mor bir fışkıye.
O zamanlar bacağına kaplayan kan lekesiyle övünürdü,
Omuzlarda taşınırdı futbol maçlarından sonra.
Yine bir maçtan sonra bir sodalı viski içti
Ve orduya yazılmaya karar verdi. Sebebini merak ediyor
şimdi...
Üniformayla ilah gibi görüneceğini söylemişti birisi.

Belki bundan, belki de Meg'i mutlu etmek için,
Evet, buydu tabii, bu havai kızı mutlu etmek için,
Yazılmaya karar verdi. Israr etmesine gerek kalmadı,
Tebessümle yazdılar yalanını: yaşı on dokuzdur.
Almanları kafasına takmadı; onların günahlarını da,
Ne de Avusturya'yı, hiçbirini etkilemedi onu. Korkudan
Korkmuyordu daha. Ekose çoraptaki elmas kabzeli
Kamaları kafasına taktı; çakı gibi selamları;
Silah bakımını; ve izinleri; ve maaşları;
Birlik ruhunu; ve acemi erlere tavsiyeleri.
Ve ardından, uğurlandı davullarla ve alkışlarla.

Some cheered him home, but not as crowds cheer Goal.
Only a solemn man who brought him fruits
Thanked him; and then enquired about his soul.
Now, he will spend a few sick years in Institutes,
And do what things the rules consider wise,
And take whatever pity they may dole.
Tonight he noticed how the women's eyes
Passed from him to the strong men that were whole.
How cold and late it is! Why don't they come
And put him into bed? Why don't they come?

Dönüşünde de alkışlandı, bir Gol bile daha fazla
Alkışlanırdı gerçi. Bir tek ona meyveler getiren
Vakur bir adam teşekkür etti; hemen üstüne maneviyatını
Sorguladı. Artık Hastanelerde geçirecek birkaç yılını,
Onların kurallarıyla belirlenen bir hayatı olacak,
Ve kendi payına düşen yardımlarla yaşayacak.
Bu akşam, kadınların, gözlerini kendisinden kaçırarak
Bedeni tam olan güçlü erkeklere baktığını fark etti.
Saat çok geç, hava da çok serinledi! Gelip de yatağına
Götürseler ya onu! Neden gelmiyorlar hâlâ?

Asker ve şair Wilfred Owen'ın
Savaş Şiirleri, asker ve şair
Tamer Gülbek'in duru
Türkçesiyle tam yüz yıl sonra
dilimize kazandırılıyor.

Birinci Dünya Savaşı edebiyatının en önemli isimlerinden biri olan Owen (1893-1918), savaşta İngiltere adına teğmen rütbesiyle görev yapmış ve savaşın bitmesine çok kısa bir süre kala cephede hayatını kaybetmiştir. Owen Birinci Dünya Savaşının ve genel olarak tüm savaşların yol açtığı büyük acıları, şiir sanatının en güzel örneklerini verecek şekilde dizelere dökmüştür. Çağdaş akademi dünyası Owen'ın eserlerini savaş koşullarında savaşa dair yazılmış en çarpıcı şiirler olarak görmekte ve onun sonraki nesiller üzerindeki derin etkisini teslim etmektedir.

